

ЧЕКАЈУЋИ ЛАЂУ

(Власта Младеновић: *Правац*, Пресинг, Младеновац, 2019)

Ја йошйујем йоезију баш као шйю верници йошйују своју веру.
Форуг Фарохзад, иранска песникиња

Најновије песничко остварење Власте Младеновића, једног од најплодоноснијих савремених српских поетских стваралаца под насловом *Правац* представља избор његових песама објављених у штампаним и електронским часописима. Збирка прати духовну нит претходних остварења овог награђиваног неготинског песника.

Ипак, тренутак у коме су исписани ови Младеновићеви стихови посве је јединствен, што овој збирци даје посебан значај. Наиме, настали су у освит једног новог времена, у преломном тренутку за људски род. У природи сваког истинског песника јесте моћ предосећања, дар да се наслути оно што следи, оно што други не могу да виде, а што се песнику само указује, као шапат тајне неке узвишене силе. Само песник може да примети и растумачи те „знакове поред пута“, да артикулише тај унутрашњи глас који као да му шапуће сâм универзум.

На свом најновијем песничком путошћу, и пре него што оно отпочне, песник стоји на самоосмишљеној обали, чекајући лађу, Аргонауте и Орфеја, у потпуности спреман за пут. Одредио је свој правац, своје кофере је испунио страховима и стрепњом, успоменама и надом, али и вером у поезију и божанску промисао, пратећи усуд античких јунака у чије доба је духовност била једини исправни правац.

Збирку поезије *Правац* отвара песма под насловом „Дан поезије и усамљености“, упечатљиво и симболично описујући дане самоће која је данас захватила цео свет, попут џиновског таласа који прети да га потопи. У овом трагичном тренутку, када готово непозната болест хара свим местима на земаљској кугли, када је цео људски род застрашен и суочен са заједничким, а невидљивим непријатељем, када су људи присилно отуђени једни од других, песник пева:

*Дан је йоезије.
Свейковине на Аулиди,
У амфиѿеаѿрима,
Позоришйима смрйи,
У циркусима сйраха,
Кулйурно-умейничким ценйрима,
Празним библиоѿекама,
Исйражњеним селима,
Перионицама мозйова,
Умивеним банкама...*

Песник-пророк као да предвиђа опустела места, јер он пре свих јасно види шта ће задесити читаву планету. Уз све то, он и даље верује у поезију. Дубоко религиозан, за њега је поезија уточиште, монашка келија у којој се моли, и усамљен тихује. И док свет лишен људи ћути у тишини сопствене пропасти, наш песник се окреће поезији и својим песничким прецима и духовним узорима – Дису, Драинцу и Миљковићу:

*А ја сам чииам шишину,
Скидајући прашину
Са корица скорених књија
Диса, Драинца, Бранка, Бранка...*

Наредни стихови ове збирке су омаж страху, једном од најисконскијих људских осећања. И поново наш песник-пророк предосећа да ће управо то осећање страха завладати садашњим тренутком када се свет суочава са својом пропасти, када смрт хара и крије се иза сваког погледа и несмотреног додира, када вреба из сваког угла, као утвара. Ипак, Младеновићев песнички јунак је храбар, он не осећа страх јер ходи ка вечности и зато пева:

*Не њлашим се више да омркнем
То је довољно за њочешак, њрви корак,
Да савладам мрак,
Ушваре, сенке, ојсене.
Јесће мрачно
И јесће сирашно,
Овде може свашта да ши се деси,
Погла је мисао шашта.
Мој њуш је гуи,
Осуђен на вечност...*

Неготински песник, задојен лиризмом, спасење поново тражи у поезији, тој мирној луци властитог постојања. Иако је тренутак апокалиптичан, иако се на свет обрушавају његове сопствене зидине, он и даље верује у слободу, у стих, у звук, у природу, у све оно исконско што је твар духа и божје промисли. И док ћути, он проговара песмом, а када крикне, његова песма снажно одјекује сабласним тунелима људске глупости, похлепе и обезбожености.

И обраћа се наш песник својим савременицима, али и песничким прецима, као што је то чинио и у својим ранијим збиркама. И путује, пре свих пределима своје земље (Стражилово, Калемегдан, манастир Манасија, Дунав, Лепенски вир...) и својих предака, али и пределима античких народа и њиховог наслеђа. Док хода Платоновим вртом, мудрује и ламентира над одавно изгубљеним светом, пева трачким пољима док у својој машти пролази Орфејевим пределима, сања Итаку, измишља сопствену, не би ли саградио себи уточиште. Гради куле древне Месопотамије, изнова и изнова, иако зна да нису постојане, да су то све илузије душе. Ипак зна да је покушао. Са својих нејаких песничких плећа скинуо је тешки Сизифов камен. Он сведочи кроз лирику, кроз сваки

дамар своје поезије, узда се у божју правду и чека, на истој оној обали где чека своју лађу...

*Чекајући лађу, Аріонауїе, Орфеја,
На Дунаву, а који беше Исїар,
Дечјом наивношћу, мада сїар,
Још верујем у ѿезију злаїної шїрофеја.*

*Мора да је лађа бела меїафора,
Пуї Црної мора ѿрошла овуда
И враїиће се исїим ѿуїем,
Са сјајем сунца наїраї...*

За њега је поезија ходочашће, пут који води до светлости и просветљења и на коме се може указати и сам Апсолут (Бог). И док Природа и сав живи свет готово вриште од бола због људског немара и људи се покуњено забијају у своје брлоге, јер због своје обести боље нису ни заслужили, наш песник даље упозорава:

*Гусїа је маїла и смрад
Зїад ѿриїисо мочварни ірад,
Шкиљи ѿнека ламїа
Тек да се види маїа.*

*Гуше ме сузе у ваздуху,
Сїе каїи, измаїлица,
Свуда сїїне душе
И ѿїлед ѿїанних лица.*

*Нема више мојих ласїа,
Празна су їнезда изнад шїрулих враїа,
Не знам куда, али идем за њима
Враїићу се ако икад ѿрође зима.*

Ако икада прође пошаст овог тренутка, свет засигурно више неће бити исти. Младеновић је тога свестан и о томе је певао, само никог није било да послуша. Док се свет копрца у живом блату, његов лирски јунак и даље стоји на својој обали, чекајући лађу. Правац је одредио, ветар је повољан, само се чека дан (или ноћ) да се у миру отисне на пучину:

*Ноћ је. Баш леїа ноћ.
Мирише земља ѿсле кише,
Тихо бесаница исїарава.
Бдим. Зурим у даљину,
Можда још неко не сїава.*